

## چرا بین آمار بانک مرکزی و مرکز آمار ایران در باره رشد اقتصادی اینقدر تفاوت وجود دارد؟

رئیس بانک مرکزی، در سخنان خود آمارهای رشد ۹ ماهه اول سال را به روایت بانک مرکزی ارائه داد. طبق این آمارها رشد اقتصادی ۹ ماهه اول سال نسبت به ۹ ماهه اول سال گذشته برابر با ۴.۵ درصد بوده است. همچنین رشد بخش نفت در این ۹ ماه برابر با ۱۶ درصد اعلام شده است.

به گزارش سایت خبری پرسون، پیش از این مرکز آمار ایران گزارش رشد پاییز را منتشر کرده بود و آمارهای این نهاد طبق معمول اختلافات قابل توجهی نسبت به سخنان فرزین دارد.

طبق گزارش مرکز آمار، نرخ رشد اقتصادی ۹ ماهه امسال ۶.۷ درصد بوده است. این نهاد همچنین رشد ۹ ماهه بخش نفت را برابر با ۲۲.۴ درصد اعلام کرده است.

### رشد پر اختلاف

آمارهای اعلامی فرزین از رشد اقتصادی ۹ ماهه کشور، ۲.۲ درصد با آمارهای اعلامی مرکز آمار فاصله داشت. همچون گذشته آمارهای بانک مرکزی تقریباً در تمامی بخش‌ها کمتر از آمارهای اعلامی مرکز آمار بود. اختلافات در آمارهای اعلامی گروه‌ها نیز وجود دارد و بعضاً حتی بیشتر از اختلاف رشد کل است.

آمارهای مرکز آمار در بخش کشاورزی حاکی از رشد منفی ۲.۷ درصدی این بخش در ۹ ماهه آغازین امسال است، در حالی که آمارهای اعلامی بانک مرکزی از رشد این بخش در ۹ ماه نخست سال برابر با مثبت ۰.۷ درصد است که نشان از اختلاف ۳.۴ درصدی این آمارها دارد. بیشترین اختلاف نیز در میان بخش‌های مختلف متعلق به بخش استخراج نفت و گاز طبیعی است.

طبق اعلام بانک مرکزی رشد ۹ ماهه بخش نفت و گاز ۱۶ درصد بوده، با این حال رشد ۹ ماهه بخش نفت و گاز به روایت مرکز آمار برابر با ۲۲.۴ درصد بوده است. این آمارها از اختلاف ۶.۴ درصدی میان اعداد اعلامی مرکز آمار ایران و بانک مرکزی حکایت دارد. همچنین میزان اختلافات در بخش صادرات کالاها و خدمات ۴.۸ درصد، در بخش واردات کالاها و خدمات ۳.۵ درصد، در بخش صنعت و معدن ۳.۷ درصد، در بخش هزینه نهایی بخش خصوصی ۱.۹ درصد و در بخش تشکیل سرمایه ثابت ناخالص برابر با ۰.۲ درصد بوده است. رئیس بانک مرکزی در سخنان خود آمارهای مربوط به سایر بخش‌های اقتصادی را اعلام نکرد، اما گفت: «در برخی بخش‌ها مانند حمل‌ونقل و بخش‌های عمده‌فروشی و خرده‌فروشی نیز نرخ‌های رشد مناسبی محقق شده است.»

### چرا این اختلافات رخ می‌دهد؟

در شرایطی که هر دو نهاد اعلام‌کننده آمارها به حاکمیت مربوط هستند و هر دو از یک روش برای اندازه‌گیری تولید ناخالص داخلی کشور استفاده می‌کنند،

سوال این است که چرا این حجم از اختلاف در آمارها وجود دارد؟ شاید بتوان این تفاوت‌ها را با شیوه نمونه‌گیری و گروه‌بندی کالاها و خدمات در این دو نهاد توضیح داد. بررسی‌ها نشان می‌دهد مرکز آمار ایران به طور کلی از نمونه‌های بیشتری در محاسبات خود استفاده می‌کند.

همچنین به گفته کارشناسان در بخش نفت و فرآورده‌های پالایشگاهی اختلافاتی بین مرکز آمار و بانک مرکزی وجود دارد. نکته قابل‌تأمل در خصوص این اختلافات، مکرر بودن این اختلاف‌ها و تلاش نکردن برای تغییر و یکسان‌سازی آمارها بین این دو نهاد است. به نظر می‌رسد آمادگی دوگانه گاهی اوقات باعث سوءاستفاده‌های سیاسی از این آمارها می‌شود. سیاستمدارانی که می‌خواهند با استفاده از آمارها از وضع موجود دفاع کنند آمارهای بیشتر و کسانی که قصد انتقاد از وضع موجود را دارند از آمارهای پایین‌تر استفاده می‌کنند. در حالی که هردوی این گروه‌ها آمارهای مستندی را استفاده می‌کنند، نمی‌توان گفت کدام آمار درست‌تر است.

### نوش‌داروی نفتی

اگرچه آمارهای رشد بدون نفت توسط بانک مرکزی اعلام نشده، اما همین آمارهای اعلامی حاکی از این است که بخش نفت همچنان بخش زیادی از رشد اقتصادی را تشکیل می‌دهد. رشد اقتصادی ۹ ماهه طبق گزارش مرکز آمار برابر با ۶.۷ درصد بوده و سهم بخش استخراج نفت و گاز طبیعی در این رشد برابر ۳ درصد اعلام شده است.

می‌توان گفت نزدیک به نیمی از رشد اقتصادی ۹ ماهه کشور به روایت مرکز آمار ناشی از رشد بخش نفت بوده است. اواخر سال قبل بود که گشایش‌های دیپلماتیک در زمینه صادرات نفتی ایران رخ داد و اثر این گشایش‌های دیپلماتیک در گزارش‌های رشد نیز مشاهده شد. رئیس بانک مرکزی اما رشد

بخش نفت را ناشی از «اجرای طرح‌های توسعه‌ای در راستای افزایش ظرفیت تولید نفت کشور در سال جاری» دانست.